

23.3.2017

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo@stm.fi

Viite: STM057:00/2016

Hallituksen esitys laiksi sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisesta täydentämisestä (sertifiointi)

Näkövammaisten liitto ry on Suomen näkövammaisyhdistysten kattojärjestö. Se edistää sokeiden ja heikkonäköisten ihmisten oikeuksien toteutumista, tuottaa erityispalveluja ja toimii näkemisen asiantuntijana Suomessa.

Lakiluonnos sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisesta liittyy sote- ja maakuntauudistukseen sekä valinnanvapauslainsäädäntöön. Näkövammaisten liitto haluaa kiinnittää sosiaali- ja terveysministeriön huomiota vammaispalvelulain (380/1987) mukaiseen henkilökohtaiseen apuun sekä lausunnon kohteena olevan lain täydennyksenä olevaan palveluja koskevaan ennakkotarkastukseen ja sertifiointiin.

Hallituksen esitys sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamiseksi

2 § Soveltamisala ja suhde muuhun lainsäädäntöön

Pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että luonnollisen henkilön työskennellessä palvelusuhteessa eli työnantajan lukuun tämän johdon ja valvonnan alaisena, ei kyse olisi tässä laissa tarkoitetusta palvelun tuottamisesta. Sen sijaan laki soveltuisi palvelusuhteessa olevan henkilön työnantajaan. Lisäksi yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että soveltamisalan ulkopuolelle jäisi kunnan ja hoitajan välisen toimeksiantosopimuksen perusteella tuotettava omaishoito ja perhehoito.

Näkövammaisten liitto huomauttaa, ettei tässä kohdassa ole otettu lainkaan huomioon vammaispalvelulain mukaista henkilökohtaista apua, joka toteutetaan työnantajamallilla. Työnantajamalli on yleisin käytetty henkilökohtaisen avun järjestämisen muoto, sillä noin 65 % henkilökohtaisesta avusta toteutetaan työnantajamallilla. Pykälässä työnantajamallilla toteutetun henkilökohtaisen avun asema jää epäselväksi.

Näkövammaisten liitto vaatii, että pykälään lisätään säännös, jonka nojalla lain soveltamisalan ulkopuolelle jätetään vammaispalvelulain 8 d §:n mukainen henkilökohtainen apu silloin kun se

järjestetään työnantajamallilla eli korvaamalla vaikeavammaiselle henkilölle henkilökohtaisen avun palkkaamisesta aiheutuvat kustannukset.

16 § Ennakkotarkastus ja 16 a § Ennakkotarkastuksen korvaava sertifiointi
Näkövammaisten liitto pitää tärkeänä esitystä, jonka mukaan sairaaloissa ja vaativan sosiaalihuollon yksiköissä on joko suoritettava ennakkotarkastus, tai niillä on oltava käytössä sertifioitu laadunhallintajärjestelmä, jotta ne voidaan merkitä sote-palveluntuottajien rekisteriin. Ehdotus turvaa alkuperäistä esitystä paremmin asiakkaiden ja potilaiden turvallisuuden ja varmistaa palvelujen laatua.

Esitetyt toimenpiteet eivät kuitenkaan turvaa asiakkaiden turvallisuuden ja palvelujen laadun säilymistä toimintayksiköissä. Tämän vuoksi toiminnan valvontaan on oltava riittävästi voimavaroja, ja valvontaviranomaisen on puututtava palveluntuottajien toiminnassa esiin tulleisiin ongelmiin ajoissa ja matalalla kynnyksellä. Vaikutusta ei saa olla sillä, onko kyseessä ennakkotarkastettu tai sertifioitu yksikkö vai ei.

Näkövammaisten liitto ry

Jukka Tahvanainen
toimitusjohtaja

Sari Kokko
järjestöjohtaja